

Τί φτωχική κηδεία πού τού κάμανε !

Τό πρωί πρωί τρεῖς ἀμαξες γιομάτες ἀπό λίγους γειτόνους ἐσυνοδεύανε τή δεύτερη νεκροφόρα πού ἔπαιρνε τό μεγάλο νεκρό στήν ὕστερη κατοικία του.

Ὁ παπᾶς τῆς Παναγίας τῶν Ξένων, πού εἶναι ἡ ἐκκλησιά τῶν Ἑπειρωτῶν, γιατί κι ὁ Κονεμένος ἀπό τήν Ἑπειρο ἐκαταγόντανε, τοῦ διάβασε τίς ὕστερες εὐχές.

Κανέναν δέν ἀντιπροσώπευε τὰ γράμματα στήν κηδεία τοῦ τόσο μεγάλου τους ἐργάτη !

Ὅταν ἐπέθανε οὔτε εἶδηση δέν ἐπῆρνε οἱ Κορφιᾶτες λόγιοι. Ὅλοι τὸ μάθανε ἀφοῦ πιά εἶχε γίνει κ' ἡ κηδεία του, γιατί οὔτε νεκρόσημα τοιχοκολλήματα δέν τοῦ κάμανε.

Κι οἱ ἐφημερίδες οἱ ντόπιες (οἱ Κερκυραϊκές) ἐγράψαν γι' αὐτόνε σέ πολλές μέρες, κι ἀκόμα ἀργότερα οἱ Ἀθηναϊκές γιατί τότες τὸ μάθανε....

* *

Καί τοῦτο τὸ χαρακτηριστικό.

Ὁ ὑπερέτης τῆς ἐκκλησίας, ὁ νόντσολος, καθὼς τότες λένε στήν Κέρκυρα, ἀκούστηκε νά λήη τὸ βράδι κεινῆς τῆς ἡμέρας :

— Τὸ πρωί εἶχαμε τήν κηδεία κεινοῦ τοῦ Κονεμένου καί χασομέρησα ὅλο τὸ πρωί χωρὶς νά πάρω πεντάρα ! Εἶναι κάτι λείψανα κάπου κάπου πού ναι νά βλαστημάη κανέναν....

* *

Ὁ Κονεμένος εἶχε πολλοὺς συγγενεῖς στήν Κέρκυρα, πού στέκονται καλὰ ἀπὸ οἰκονομικά. Δέν τὰ εἶχε ὅμως καλὰ μαζί τους. Πάντα ἤθελε νάν τοὺς διορθῶνῃ τὰ λάθη τους. Κ' ἔτσι κατάντησε νάν τὸν ἀφήκουνε νά πεθάνῃ σ' αὐτὸ τὸν τρόπο.

Ὅταν ἐτύπωσε τὴ «Διαθήκη» του, τὸ βιβλίο κείνο ὅπου τοὺς ἐφαλλε ὄχι καὶ λίγα, πάντα μὲ κείνο τὸ ἰδιαιτέρὸ του χιοῦμορ, τοὺς ἔστειλε σ' ὅλους τοὺς συγγενεῖς του, ἀπὸ ἓνα ἀντίτυπο.

Μόλις τὸ λάβανε καὶ τὸ διαβάσανε ἐβγήκανε ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ τους. Ἐθυμῶτανε μὲ τὸ συγγενῆ τους πού τοὺς ἔκανε ρεζήλι ! Τότο μάλιστα τοὺς ἐτάραξε αὐτό, ὥστε πού μαζώχτηκανε ὅλοι οἱ συγγενεῖς τοῦ κ' ἐκάμανε συμβούλιο γιὰ νάν τότες κλείσουνε σὲ φρενοκομεῖο !

Δέν τὸ κάμανε ὅμως γιατί ὁ γέρο Κονεμένος εἶχε πολλοὺς πού τὸν ἐχτιμούσανε.

* *

Ζότανε αὐτὰ ἡ Πόρτα, μὰ αὐτὴ εἶχε τότες ἄλλες δουλειές, καὶ μὲ τοὺς Ρούσους, καθὼς εἶδαμε, καὶ μὲ τὰ σωτηρικά της, τοὺς ἀγῶνες δηλαδὴ Οὐλεμάδων καὶ Γενίτσαρων ἀπὸ τὴ μιά, καὶ τῶν πιδό μετρίων ὁπαδῶν τοῦ Μπαρκίχτάρη ἀπὸ τὴν ἄλλη. Ὡστε δέν τολμοῦσε τώρα ἡ Πόρτα νά ἐνεργήσῃ ἐναντίον τοῦ Ἑπειρωτῆ σατράπη. Ἐλεγε κ' ἡ καλή μας ἡ τύχη ἔφερνε αὐτὴ τὴν ἀργητα στήν καταστροφὴ του, γιὰ νάρθῃ σὲ ὦρα βολικώτερη καὶ συμφερότερη γιὰ τὸ ἐθνικὸ μας τὸ κίνημα.

Ὁλος λοιπὸν ὁ τόπος ἔμεινε στοῦ Ἀλῆ τὰ χέρια, ἐξὸ βέβαιον τὰ Ἑρτάνησα, καὶ μόνο ἀπ' ἐκεῖ, ὅσο βαστοῦσε ἡ γαλλικὴ κατοχή, τὸν ἐνοχλοῦσανε κάπως ὅσοι Ἀρματωλοὶ καὶ Κλέφτες εἶχανε περάσει ἀπὸ στεριάς καὶ καταγραφῇ σὲ γαλλικὸ τὸ στρατό. Ὁ Κολοκοτρώνης μάλιστα δηγέται πῶς μελετοῦσανε τότες εἶδος συνασπισμό, δηλαδὴ αὐτός, ὁ Ἀλῆ Φαρμάκης, κι ὁ Γάλλος ὁ στρατηγός, μὲ σκοπὸ νά περάσουνε σὲ Μοριᾶ μὲ τοὺς δικούς μας, μὲ μερικὸς Ἀρβανίτες καὶ μὲ πεντακότους Γάλλους, νά διώξουνε τὸ Βελῆ, καὶ νά συστήσουνε Κυβέρνηση ἀπὸ δώδεκα Ἑλληνες καὶ δώδεκα Τούρκους μὲ σημαία ἀπὸ τὴ μιά μισοφέγγαρο κι ἀπὸ τὴν ἄλλη σταυρό. Ἀπ' αὐτὸ μονάχα φαίνεται πῶς μήτε

Πρὶν πεθάνῃ τοῦ φέρανε παπᾶ γιὰ νάν τότες μετὰλάβῃ. Αὐτὸς ὅμως δέν ἤθελε καὶ τὸν ἐδίωξε. Ἐτσι διαδόθηκε στὴ γειτονιά του τουλάχιστο.

Καὶ οἱ γειτόνισες ἐκεῖνο τὸ βράδι πού πέθαινε ἐσκολιάζανε τὸ πρᾶμα ἀπὸ τὰ παραθύρια τους.

— Δέν εἶναι ἄνθρωπος καλός. Εἶναι καταραμένος... ἐλέανε.

Καὶ πάντα ὅμως στὴ γειτονιά του τὸν εἶχανε γιὰ μισότρελλο καὶ μισάνθρωπο.

* *

Λίγους ἀνθρώπους ἐσυγκναστρεφότανε ὁ συχωρεμένος. Μάλιστα στὰ τελευταῖα του ἐζῶσε ἀκόμα πιδό ἀπομονωμένος.

Τὸν περισσότερο καιρὸ τότες περνοῦσε σὲ σπῆτι του.

Στὴν πλατεία πολὺ σπάνια ἐφαινότανε. Ἡ «Σπιανάδα» ἔκανε μῆνες νάν τότες ἰδῇ.

Ἐνῶ ὅλοι οἱ Κορφιᾶτες λόγιοι δὲ λείπουν ἀπὸ τὴ Σπιανάδα.

Μὰ οὔτε κι ὁ Σολωμὸς δέν ἔλειπε !

* *

Πάντα εἶτανε φτωχοντυμένος τώρα στὰ γεράματα του.

Μὰ πάντα φοροῦσε ρεμπούμπλικα καὶ κατεβαστὸ κολάρο.

Ἔτσι φτωχικὰ ντυμένος καθὼς εἶτανε τὸν ἔβλεπε κανέναν πολλές φορές νά κατεβρίνη τὸ πρωὶ στὴν ἀγορά, νά γιομίζῃ ἓνα μεγάλο μαντύλι ἀπὸ ψώνια, καὶ πάλε νά γυρίζῃ σὲ σπῆτι του.

Πολλὲς φορές μάλιστα ἐπαιρνε μαζί του ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὴ μικρὴ κοπελούλα του.

* *

Τί εἶτανε ὁ Κονεμένος γιὰ τὴ φιλολογία μας εἶναι περιττὸ νάν τὸ γράψω γῶ.

Ἀκούστε ὅμως κάτι συνήθειές του σχετικές.

Ὅταν τοῦ ζητοῦσανε τίποτις δικό του γιὰ δημοσίευσιν πάντα μ' εὐχαρίστηση ἔδινε.

Μιά σειρά ἀπὸ ἐξοχὰ ἄρθρα του, ἀπάνου γιὰ διάφορα κοινωνικὰ ζητήματα, ἐδημοσιεύτηκε στὴν ἐφημερίδα «Φωνή» τῆς Κέρκυρας. Μὰ καὶ σὲ «Νουμά» πολλές φορές ἐγράψε. Καὶ στὴν «Ἐφημερίδα τῶν Εἰδήσεων» τῆς Κέρκυρας ἀκόμα, καὶ σὲ «Κερκυραϊκὸ Ἡμερολόγιον» τοῦ 1905 καὶ 1906 κι ἄλλου ἀκόμα.

Πολλὰ ἔργα τοῦ Κονεμένου ἀδημοσίευστα ξέρου-

με πῶς βρίσκονται στὰ χέρια τοῦ γιοῦ του πού μένει στὴν Πρέβεζα. Εὐκόμας τε γλήγορα νά δημοσιευτοῦνε.

* *

Παρακολουθοῦσε πάντα ὅ,τι γράφεται στὴν Ἑλλάδα.

Μιά φορὰ τὸν εἶδα ν' ἀγοράζῃ καὶ τὸ «Α.Ο. Α.Ο.», τὸ περιοδικὸ πού βγάζει ἡ «Ἀκρόπολις».

Οἱ λόγιοι τῆς Ἀθήνας πάντα τοῦ στέλνανε τὰ βιβλία τους τὰ καινούρια. Αὐτὸς τὰ φυλλομετροῦσε, μὰ ἀμφιβολία εἶναι ἂν τὰ διάβαζε.

Ὁ κ. Παλαμᾶς ὅταν ἔβγαλε τὴν «Ἀσάλευτη ζωὴ» τοῦ ἔστειλε ἓνα ἀντίτυπο μὲ λόγια ἐχτίμησης καὶ θαυμασμοῦ. Ὁ Κονεμένος ὅμως ἐβαρέθηκε νά κόψῃ ἀκόμα καὶ τὰ φύλλα !...

Τί παράξενος ἄνθρωπος πού εἶτανε ὁ μεγάλος μας Κονεμένος !

ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ

ΣΙΜΑ ΣΤΟ ΑΚΡΟΓΙΑΛΙ

Μὲ τὴ ψυχρὴν ἀτάραχη πὸ κάθε πόνο

τ' ἀχνόδροσο ἀνασάλινω σ' ἀμμουδιαστὸ ἀκρογιάλι

καὶ τῆς ἀφράτης του λαλιᾶς γροικῶ τὸν τόνο

πού μ' ἐπνωτίζει ὄνειρεντὰ κι ἀγάλη ἀγάλη.

* Ἡ κυματῆνια στρώση πού γλυκοφαντάζει

— καθρέφτης μαγικὸς στοῦ φεγγαριοῦ τὰ κάλλη —

σὸν κάποιες μυστικὲς χαρὲς μοῦ συχνοτάζει

καὶ μοῦ πλανᾷ τὸ νοῦ μὲ τὴ νεράιδα πάλι.

Μὰ πέρα τὰ γκρεμόβραχα μαυρολογοῦνε

ἀχάιδεντα — ἰσκιωμένα — ἀπ' τοῦ λαμπροῦ μιά ἀχτίδα,

γιὰ κάτι σκοτεινὸ — γιὰ χάρο — μοῦ μιλοῦνε

πού πνίγει τῆς χαρᾶς τὴ μαγεμένη ἐλπίδα.

ΓΙΑΝΝΗΣ Κ. ΖΕΡΒΟΣ

Η ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

εἶναι ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ γιὰ τὸ λαὸ καὶ δέχεται καταθέσεις ἀπὸ μιά δραχμὴ κι ἀπάνου.

Σοῦ πλερώνει τόκο 4 1/2 % καὶ σοῦ δίνει πίσω τὰ χρήματά σου ὅποτε θελήσεις εἴτε ὅλα εἴτε μέρος ἀπ' αὐτά.

τοῦ Κολοκοτρώνη τὰ ψυχόρημα δέν εἶχανε ἀκόμα πάρει τὴν καινούρια μορφή, τὴν ἐνωτικὴ παρὰ φύλαγε ὁ ἄνθρωπος μ' ὅλο του τὸ μεγάλο νοῦ, τὰ παλιά ἐλαττώματα τῆς φυλῆς του. Ὅπως κι ἂν ἔχη, τὸ μελέτημά του δὲ βγῆκε πέρα, ἐπειδὴ οἱ Ἀγγλοὶ ἀπὸ τὰ 1809 ἀρχίσανε νά πιάνουνε τὰ Ἑρτάνησα, καὶ νά παίρνουνε σὲ στρατό τους δικούς μας. Ὡστε δέν μπορούσανε πιά οἱ δικοὶ μας νά περάζουνε ἀπὸ τὰ Ἑρτάνησα τὸν Ἀλῆ, τὸ φίλο τῶν Ἀγγλων.

Στὴ Στεριά Ἑλλάδα ὡς τόσο βρίσκουμε ἄξαρνα τοὺς Κατσαντώνους καὶ ξαναρχινοῦνε καινούριες ἀγῶνες μὲ τὸν Ἀλῆ. Τὰ ἴδια σὲν πρώτα μαρτύρια ὅταν πιάστηκε κι ὁ Κατσαντώνης κατόπι ἀπὸ πολλὰ καὶ λαμπρὰ κατορθώματα, καὶ θανατώθηκε στὰ Γιάννινα (1811)· καθὼς κι ὁ ἀδερφός του ὁ Λεπενιώτης ἀργότερα (1815), ἀπὸ δολοφόνου ὅμως αὐτός. Ἀνεμοσκορπιστήκανε οἱ τρακόσιοι περίπου ὁπαδοίτους, ἄλλοι δηλαδὴ χαλάστηκαν, ἄλλοι ἐφυγαν, ἄλλοι προσκύνησαν, τέλος μερικοὶ μπηήκανε καὶ σωματοφύλακες τοῦ Ἀλῆ. Μαζί μ' αὐτούς εἶτανε κ' ἓνας πρὸ κατόπι ἀνέβηκε στὰ μεσοῦρνα τῆς δόξας, — ὁ Γιῶργος ὁ Καρχησιᾶκης !

Ὡστε ἂς ρωτήσουμε γιὰ στερεὴ φορὰ. Ἄν οἱ δύο οἱ μεγαλήτεροι πρωταγωνιστάδες τοῦ ἱεροῦ Ἀ-

γῶνα, πέντ' ἔξη μόλις χρόνια πρὶν τὸν ἐγκαινιάσῃ ὁ Γερμανός, καταντούσανε ὁ ἓνας νά μελετᾷ Τούρκικες συμμαχίες, κι ὁ ἄλλος νά γίνεται σωματοφύλακας τοῦ Ἀλῆ, τί ἔπρεπε νά προσμένουμε ἀπὸ τοὺς μικρότερους, ἀπὸ τὸ Ἔθνος ;

§ 15

Τὸ δῶμα τῆς Πάργας.

Τὸ περιζήκουστο αὐτὸ δῶμα (1819) εἶναι ἀπὸ τὰ στερεὰ στερεὰ σημάδια τῆς ἐθνολογικῆς ἀλήθειας πού πασκίσαμε κι ἄλλου νάποδεῖξουμε, καὶ πού ὁ Μπαῦρων μὲ δυὸ ἀξέχαστους στίχους παράστησε στὰ «Νησιὰ τῆς Ἑλλάδας», ἴσα ἴσα γιὰ τὴν Πάργα μιλοῦντας. Πῶς ἐκεῖ δηλαδὴ, καθὼς καὶ σὲ «Σουλιώτικο βράχο» καὶ σ' ἄλλους καλότυχους τόπους πού δοξαστήκανε λίγο κατόπι, αὐτάρχουνε ἀκόμα λείψανα τῆς γενεᾶς πού θρεφότανε μιά φορὰ ἀπὸ Δωρίδες μαννάδες.

Τόσο περίλαμπρη εἶναι ἡ δόξα πού παρέχουσε τὴν Πάργα καὶ μαζί της τὸ Ἔθνος ὅλο, ὅταν, παρὰ νά παραδοθῇ στὸν ἀγοραστή της τὸν Ἀλῆ ἀποφάσισε νά θυσιάσῃ παιδιὰ καὶ γυναῖκες, καὶ ν' ἀντισταθῇ

“Ο ΝΟΥΜΑΣ”

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Για την Αθήνα Δρ. 8.— Για τις Επαρχίες Δρ. 7

Για το Εξωτερικό Δρ. 10.

Για τις επαρχίες δεχόμεστε και τριμήνες (2 Δρ. την τριμήνι), συνδρομές.

Κανένας δε γράφεται συνδρομητής ή δε στέλλει μπροστά τη συνδρομή του.

10 λεπτά το φύλλο λεπτά 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στα κιάσκια (Σύνταγμα, Ομόνοια, Εθν. Τράπεζα, Υπ. Οικονομικών, Σταθμός Τροχιάδρου (Ακαδημία), Βουλή, Σταθμός Υπόγειου Σιδηροδρόμου (Ομόνοια), στα βιβλιοπωλεία «Εστίας» Γ. Κολάρου και Σακέτου (άντικρυ στη Βουλή).

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Η Σάμο και η λευτεριά της.— Η εξωτερική μας πολιτική.— Μια διαμαρτύρηση.— Τα διπλώματα του Μιστριώτη.— Οι άγνωστοι μαλλιαροί.— Ο Μιστριώτης μαλλιαρός.

ΤΗ ΜΑΚΑΡΙΑ γαλήνη του ε-λίου Κράτους ήρθε να ταράξει το τελευταίο ανάκταμα στα πράγματα της Σάμου. Και τώρα όμως όπως και πάντα, η πολιτική του «δεν είναι τίποτα» και του «δεν πειράζει» βάλθηκε σ' ενέργεια. Η ή-συχία φυσικά θα ξαναγυρίσει στη Σάμο, αφήνοντας μας πίσω της μερικά αξιομνημόνευτα μαθήματα.

Και πρώτο πρέπει να φύγει από τους υπνωτισμένους πατριώτες η ιδέα πως η Τουρκία μένει αραγμένη άνομα στα σάπια νερά του παλιού καιρού. Στην περίπτωση αυτή δείχτηκε πως είναι άξια και στόλο να κινήσει πολύ γρήγορα, και στρατό να διαθέσει γύρω της εξαιρετικό τμήμα, και πως άθροισμα στρατιωτικών και κυβερνητικών μυαλωμένων έχει, και ακόμα διπλωματική αντιπροσωπεία που της είναι εύκολο να θολώσει τα πράγματα για το συμφέρο της Αυτοκρατορίας.

Και δεύτερο πως της Ρωμιοσύνης ο μεγαλύτερος όχτρος είναι ο ίδιος εαυτός της. Γιατί φανερά βλέπει κανείς πως η Σάμο δεν είχε τα δυο πολιτικά της κόμματα, που αντιπροσωπεύουν και τα δυο, ορισμένα πρόσωπα και προσωπικά συμφέροντα, ποτέ δε θα έφτανε σε τέτοιο σημείο αλληλοσπαράγμου προδοτικού, μπορούμε να πούμε, αφού κιντώνται το πολύπαθο νησί να ξανασκληρωθεί.

Εκεί που έπρεπε να βασιλεύει η αγάπη κ' η ειρήνη, και που δε θα έττανε δυνατό να υπάξει άλλο κόμμα από ένα, το Εθνικό, εκεί γίνεται το μεγαλύτερο κουρέλιασμα της λευτεριάς, δίχως κανένα οδοιαστικό και δικαιολογημένο λόγο.

Όσο υπάρχει κ' ένας της κάτοικος, τόσο μαγική στάθηκε η φωτιά εκείνη που έκαμε στάχτη τα κόκαλα των πατέρων τους για να μην τα πατήση ο βάρβαρος, τόσο σημαντικά τα γενικά αποτελέσματα της ήρωϊκής εκείνης πολιτικής, που με την αλήθεια δεν έπρεπε ο ιστορικός μας να κάθεται και να συλλογιέται πόσο καλλίτερα θα εΐτανε να τους λυπούνταν οι Άγγλοι και να τους αφήνανε να ζουν με την προστασία τους, τη ζωή δηλαδή εκείνη της ελευθερίας, που σ' ένα τουλάχιστο φαίνεται κι από την καθαυτή σκληρά πιά ταπεινότητά. Μά φαίνεται σ' αυτό μόνον άνθρωπος να βγεί από τον κύκλο ενός κοινού παρατηρητή, φαίνεται μ' άλλους λόγους σ' αυτό μόνον έννοια μέσα του την ποίηση, ως την πούμε, της ιστορίας, που μάς δείχνει βαθύτερα και καθαρώτερα τα ελατήρια που κινούν κάποτε τους λαούς σε πράξεις άπείρως παράτολμες, μέσα σε όμως τόσο φωτισμένες και τόσο βαθιά μελετημένες, που καταντάει όχι μόνο ακρισία, μα κι ασέβεια να λυπάσαι που δεν μπόρεσε τέτοιος λαός να αποκοιμηθεί κάτω από τα πατριωτικά φτερούγια ξενικής προστασίας.

Και το συμπέρασμα από όλα αυτά είναι τόσο θλιβερότερο, όσα γυρίσει κανείς και κοιτάξει τα άλλα νησιά τα γειτονικά της Σάμος, που έχουν κι αυτά κατοίκους πέρα ως πέρα Ρωμιούς, και δε πόσο ειρηνικά ζούνε κάτω από το πόδι του Τούρκου, υποφέροντας βουβή το ζυγό.

Αχ! η Σάμο έπρεπε ναγκαλιάσει τη λευτεριά της σ' αθεοτικό αγαθό, και να μην τη τοσαυπατήσε έτσι άσπλαχνα. Εΐτανε γραφό να δώσει το καλό παράδειγμα εκεί που βρισκόταν.

★

Η ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ μας πολιτική παθαίνει φοβερές γκάφες τη μια πάνω στην άλλη τώρα τελευταία. Μήπως αν εΐτανε διοργανωμένη όπως έπρεπε, δε θα μπορούσε να προλάβει το σφάλσιμο Τούρκικο στρατό στη Σάμο, παρασταίνοντας στην Πόρτα πως το τέτιο κάμωμα θα έφερνε δίχως άλλο αίματου χύσιμο;

Μήπως δε θα μπορούσε να συνιδώσει τα δυο κόμματα της καταστροφής, πιέζοντας τα να το κάμουνε για χάρη της Πατρίδας;

Και όμως βλέπουμε πως ο εκεί πρόξενος, είχε κι αυτές χρωματιστεί και κοματιστεί, και γίνεται η αιτία σήμερα να τον διώχνει η Τουρκία από το νησί κόνοντας κάθε σέση μαζί του, με το έτσι θέλω και ενάντια σε κάθε διπλωματική συνήθεια.

Κ' έρχεται ύστερα απ' όλα αυτά ο κ. Υπουργός με όλο το φούσκωμά του να μάς πει πως «η Ελλάδα έπραξε το καθήκον αυτής περιμαζεύσας εις τας άγκάλας της τους άτυχεις πρόσφυγας».

Το καθήκον της Ελλάδας δεν εΐτανε αυτό. Το πρώτο και κύριο εΐτανε πως να καταφέρει να μη φτάσουν τα πράγματα στα μετέωρα. Τ' άλλα όλα είναι λυγισμοί, που δεν έχουν τον τόπο τους, θαρρούμε, σε τέτια περίπτωση.

★

ΜΙΑ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΗΣΗ που φάνηκε την περασμένη βδομάδα στη φημερίδα «Δικαιοσύνη» υπογραμμένη από μερικούς νέους δικηγόρους, εΐτανε ένα πρώτης γραμμής φωτεινό γεγονός.

Οι νέοι επιστήμονες που αγανάχτησαν για την ανέλευτη ενέργεια του Υπουργού της Παιδείας, που κάλεσε δημόσιους υπάλληλους για να τους απαγορεύσει να γράφουνε στη δημοτική μας, μάς έδωσαν την ευκαιρία να δούμε πως στην τόπο του το δε χάρηκε ολότελα η λεύτερη συνείδηση κι ο φωτισμένος νοῦς.

Η πνοή της επιφύλαξης που χαρακτήριζε πάνω ως κάτω τη διαμαρτύρηση αυτή, υποθέτουμε, πως εΐτανε κάποιο σχέδιο κάποιων πολιτικών προς την Κοινή Γνώμη.

Γιατί βέβαια δεν μπορούμε να φαντασιούμε φωτισμένα μυαλά που να μη δέχτηκαν ανεπιφύλαχτα και με όλο το πλάτος που της άξιζε, την Ίδέα, που να μην έννοιωσαν το ζήτημα το γλωσσικό από την αληθινή μεριά του. Και φυσικά, θα είναι και χαρακτήρες, και θα θελήσουν βέβαια να την εφαρμόσουν μιάς και κατάλαβαν την Αλήθεια, και να μη περιοριστούν μόνο σε λόγια, όπως όλοι οι άλλοι σημερινοί πατριώτες.

§ 16

Το τέλος του Άλφ αρχή δική μας.

Δε θα σταθούμε να περιγράψουμε τα χοντροκοποία μεγαλεία της Αλήδικης Αύλης στα δέκα στερνά της χρόνια, μήτε να αναλύσουμε τον άκομα πιο χοντρό χαρακτήρα του νέου εκείνου Πύρρου, καθώς τον ονόμαζαν οι αρίθμητοι παράσιτοι που τον τριγυρίζανε Άγγλοι, Γάλλοι και δικοί μας. Τέλος μήτε θα χολοσκάζουμε άνωφέλευτα με τον Έλληνα τον ποιητή του, το Γιάννη Κερασόβιτη, που του έφελνε άσματα ο άνθρωπος ανάλογα με την άτμοσφαιρά που διάλεξε για τη Μούσα του. Προχωρούμε λοιπό στα περιστατικά της καταστροφής του, που έτυχε να είναι και τα περιστατικά του εθνικού Σηκωμού μας.

Είχε ο Μαχμούτης δυο μεγάλους πασάδες να δαμάσει, τον Άλφ της Ήπειρος, και το Μεχμέτ Άλφ. Αρχίσε από τον Άλφ, σάν πιο κοντά που βρισκότανε, και με τον έλπιζε βρήθεια από τους βρασανμένους Άρβανίτες, Ήπειρώτες, Ρουμελιώτες. Έτσι λοιπό στα 1820 άρχισε ο πόλεμος μεταξύ Άλφ και Μαχμούτη. Πήγε από την αρχή αρχή ο στρατηγός του Μαχμούτη στους Σουλιώτες,

Χαρακτήρες! Ζητάμε βέβαια κάτι μεγάλο στη σημερινή εποχή, κάτι πολύ σπάνιο σε κάθε εποχή ακόμα, μα έχουμε την ιδέα, πως η τωρινή εποχή και οι εθνικές περιστάσεις άπαιτούν χαρακτήρες, και μόνο χαρακτήρες. Όλα άλλα έρχονται κατόπι μονάχα τους.

Οι νέοι επιστήμονες άμα κατορθώσουν να νοιώσουνε βαθιά τη σημασία του τέτιου λόγου μας, θα σταθούν οι πρώτοι σηματοφόροι της πολυπόθητης αναγέννησης.

Ός τόσο για την ώρα, χαιρετούμε, επαινούμε, ελπίζουμε.

★

ΔΥΟ ΔΙΠΛΩΜΑΤΑ ίσα με τώρα τιμητικά έχει κολήσει στην πλάτη του ο Μιστριώτης. Το ένα είναι το περίφημο βούλευμα για τις παραχές των Όρεσσειακών δώ και λίγα χρόνια, με την πρόταση του Εισαγγελέα Μπενή-Ψάλλη, που τότε χαρακτήριζε άκαταλόγιστο. Το άλλο είναι το έγγραφο της ολομέλειας της επιτροπής που διορίστηκε για την κρίση των διδαχτικών βιβλίων της Μέσης Εκπαίδευσης, που φάνηκε πρό λίγες μέρες στις φημερίδες.

Μ' αυτό ο Μιστριώτης παίρνει την πατέντα του φωνακλά ανθρώπου, του βορυβοποιού, του συφεροντολόγου, του κουτοπόνηρου, του υποκριτή κλπ. Κι αυτά όλα όχι άεροκουβέντες, μα πράματα χεροπιστά υπογραμμένα από καθηγητές του Πανεπιστημίου, επιθεωρητές, γυμνασιάρχες, και λοιπούς. Η αγανάχτηση που φαίνεται σ' αυτό το έγγραφο της Επιτροπής, μάς κάνει να φανταζόμαστε τι μαρτύρια ύποφεραν οι δυστυχισμένοι δασκάλοι αναγκασμένοι να συνεργάζονται με το φιλολογικό Καρνάβαλο της νέας Ελλάδας.

Νά! λοιπόν ποιά είναι τα καλά του πόλεμου.

Εσκαπάζει τους διάφορους Μιστριώτηδες μια χαρά, και φωτίζει το έθνος για τη χιλιεξαχμυρισμένη αξία τους.

★

ΑΥΤΕΣ τις μέρες μερικές δημοσιογραφικές φυλλάδες γράφουνε άρθρα πάνω σ' άρθρα, και δημοσιεύουνε διάφορες σοφές συνέντευξες για να χτυπήσουνε τους «Μαλλιαρούς». Το περίεργο όμως είναι μέσα σ' όλη αυτή την ιστορία, πως κανείς δεν αναφέρει και τα ονόματα αυτών των Μαλλιαρών. Άλλος βγαίνει και λέει πως ο Βαλαωρίτης εΐτανε καλός ποιητής γιατί έγραψε στη ζωντανή γλώσσα και φυσικά δεν εΐταν μαλλιαρός. Άλλος πάλι λέει για τον Παλαμά, πως κακά κάνουνε να τότε νομίζουνε μαλλιαρό, επειδή γράφει στη δημοτική. Άλλος πάλι έπαινει Ψλους δσους γράφουνε τη δημοτική και φυσικά και τον Ψυχάρη και τον Παλλη. Άλλος βγαίνει και λέει πως απ' τα σπλάχνα του λαού πρέπει να βγει η αληθινή ποίηση.

Άμα όμως σκοντάφουνε στη λέξη «Μαλλιαρός» όλοι τότες ανάθουνε, αναψοκινίζουνε, κι αρχίζουνε να βρίζουνε τους άγνωστους αυτούς ανθρώπους.

Δε θα λάβει στο τέλος κανείς τον κόπο απ' όλους αυτούς να μάς φωτίσει και να μάς φανερώσει τα ονόματα αυτών των πανάθλιων μαλλιαρών;

★

και τους πρότεινε να γυρίσουνε από την Κέαυρα, τάζοντας τους το Σούλι αν πολεμήσουνε μαζί του. Γυρίσανε ως τρακόσοι νομάτοι, κ' ένωθήκανε με το στρατό που πολιορκούσε τα Γιάννινα. Γρήγορα όμως καταλάβανε πως του Τούρκου Πασά το τάξιμο εΐτανε λόγια, και μέσον του Μάρκου Μπότζαρη άρχινίσανε να συνηνοούνται με τον Άλφ. Η δουλειά εΐτανε κάτι πώτερο από κοινή άπάτη. Εύλογα μάς την παρασταίνουνε διπλωματική, αν κρίνουμε από τα στερνά. Γύριψε ο Μπότζαρης από τον Άλφ τα Σούλι, με τη συμφωνία να πολεμήσουνε, κι αυτός κ' οι Ρουμελιώτες κ' οι Μωραΐτες, τον Τούρκο. Και τότε γύριψε το Σούλι με την πρόφαση πως εκεί προφυλαγμένοι οι Σουλιώτες θα μπόρεσουνε να χυμίζουνε εύκολότερα καταπάνω του έχτρού. Δέν τα πολυπίστευε αυτά ο πονηρός ο Άλφς, μα στενοχωρημένος όντας, συμφώνησε. Έκλεισε η συμφωνία στα τέλη του 1820, τρεις περίπου μήνες πριν το Σηκωμό. Ξανανεβήκανε λοιπόν οι Σουλιώτες στα βράχια τους, όχι για να βοηθήσουνε τον Άλφ, παρ' για να δώσουνε το σύνθημα του Αγώνα, γιατί κι ο Μπότζαρης κ' οι άλλοι Σουλιώτες εΐτανε πιά κατηχημένοι από τη Φιλική Έταιρία.

Μου φαίνεται πάντα ο γυρισμός εκείνος τω Σου-